

TERMİK SANTRAL GÜNDEMİ

TEMMUZ 2018

HAZIRLAYANLAR: HÜLYA YILDIRIM

ek Ekoloji
Kolektifi

TERMİK SANTRAL GÜNDEMİ

TEMMUZ 2018

HAZIRLAYANLAR: HÜLYA YILDIRIM

Ek Ekoloji
Kolektifi

TERMİK SANTRAL GÜNDEMİ - TEMMUZ 2018

Hazırlayanlar: Hülya Yıldırım

Yayınlayan: Ekoloji Kolektifi Derneği

Yayın Tarihi: Eylül 2018

Tasarım Konsept: Ahmet Öđüt

Tasarım Uygulama: Cömert Uygur Erdem

Kategori: Bülten

Ekoloji
Kolektifi

EKOLOJİ KOLEKTİFİ DERNEĞİ

📍 Farabi sk No: 24/16 Çankaya/Ankara

☎ +90 (312) 425 7764 ✉ iletisim@ekolojikolektifi.org

🌐 ekolojikolektifi.org 🐦 @ekolojikolektif 📘 ekoloji.kolektifi

TERMİK SANTRAL GÜNDEMİ TEMMUZ 2018

“Türkiye’de ve Dünyada Enerji Politikası,” “Termik Santral Karşısı Mücadeleler,” “İzin Süreçleri ve Davalar,” “Kazalar, Kirlilik ve Etkiler” başlıklarında, termik santral gündemine ilişkin Temmuz 2018’de ulusal ve yerel basında yayınlanan haberleri derledik.

TÜRKİYE’DE VE DÜNYADA ENERJİ POLİTİKASI

Bangladeşli Summit, 2.400 MW’lık Elektrik Santrali Kuracak¹

“Bangladeşli Summit, Amerika merkezli GE ve Japon Mitsubishi ortaklığıyla Bangladeş’te 2.400 MW gücünde kombine çevrim santrali kuracak.

Bangladeş’te şu ana kadarki en büyük özel enerji yatırımı yapılacak. Amerika merkezli teknoloji şirketi General Electric (GE) ve Japon Mitsubishi, Bangladeşli Summit Corporation Limited şirketi ile ortaklık yaparak Bangladeş’te 2.400 MW gücünde kombine çevrim santrali ve bu santral için gerekli petrol ve LNG terminallerini kuracaklar. Taraflar proje için 3 milyar dolarlık bir anlaşma imzaladılar.

Proje kapsamında her biri 600 MW gücünde 4 termik santral, 380 bin metreküp kapasiteli LNG terminali ve 100 bin ton kapasiteli petrol terminali kurulacak. 2019 yılında başlanacak inşa çalışmaları 2023 yılında tamamlanacak. GE’nin 9HA gaz türbinlerinin kullanılacağı santralin yapımı tamamlandığında Summit elektrik üretimini ikiye katlayacak.”

20 Yıllık Devir Bilmecesinde Yeni Aktör Çelikler Holding²

“34 yıl önce kurulan ve bu süre zarfında ürettiği 120 milyar 499 milyon 910 bin 550 kw/h (kilowat/saat) elektrik ile Türkiye’nin enerji ihtiyacının karşılanmasında büyük rol oynayan Afşin-Elbistan A Termik Santrali ile Afşin Elbistan Linyitleri Kömür İşletmesi, Tunçbilek Termik Santrali, Orhaneli Termik Santrali, Seyitömer Termik Santrali gibi enerji tesislerinin de işletmecisi konumunda bulunan Çelikler Holding’in

1 <https://enerjigunlugu.net/icerik/28035/bangladesli-summit-2400-mwlik-elektrik-santrali-kuracak.html>, Erişim tarihi: 13.07.2018

2 <https://www.haberler.com/20-yillik-devir-bilmecesinde-yeni-aktor-celikler-11045924-haberi/>, Erişim tarihi: 13.07.2018

bünyesine geçmeye hazırlanıyor.

Afşin-Elbistan A Termik Santrali ve AEL Kömür İşletmesi, 20 yıl önce dönemin Enerji Bakanı Cumhuriyet Er-sümer'in onayı ile Avusturyalı ERG-Verbund'a işletme hakkı adı altında devredildi. Mahkeme kararları ve 20 yıllık süreç sonucunda, devir konusu 2015 yılında tekrar alevlendi. ERG-Verbund yetkililerinin, formali-te olarak gördükleri imza, dönemin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak tarafından atılmadı. Rafa kaldırılan devir konusu, Çelikler Holding'in ERG Verbund Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş.'nin hissele-rinin tamamını satın alması ile yeniden gündeme geldi."

CHP'li Akın: 'Çok Fazla Termik Santral Kurdular'³

"CHP'li Ahmet Akın elektrik üretimindeki kaynakların dağılımında ciddi değişimler yaşandığını belirte-rek, bu yılın ilk 6 aylık döneminde üretilen elektriğin miktarında en büyük payın yüzde 36.8 ile kömür santrallerine ait olduğunu ifade etti. AKP'nin 'yerli ve milli' enerji politikalarının inandırıcılığı olmadığını sık sık dile getirdiklerini vurgulayan Akın şöyle devam etti:

'Yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarına ağırlık verme politikası izlediklerini söyleyip ithal kömüre dayalı santrallerin üretiminde ciddi bir artış yaşandı. Geçen yılın ilk altı ayında 22.1 milyar kWh elektrik üreten ithal kömür santralleri bu yılın aynı döneminde 28.7 milyar kWh'lık üretim rakamına ulaştı. Böylece bu tip santrallerin toplam içindeki payı yüzde 16'dan yüzde 20.2'ye çıktı. AKP nin milli yerli aldatmacası dur durak bilmiyor İthal kömürün payı 4 puan yükseldi. Milli enerji diye yola çıkanlar direksiyonu ithal kömü-re kırdı."

Enerji Yatırımlarına Yerli Kaynak Damgası⁴

"Türkiye'de ocak-haziran döneminde devreye alınan 926 megavat elektrik üretim kapasitesinin 756 mega-vatını (yüzde 86) yerli kaynaklar oluşturdu.

Enerji sektöründe yerli ve yenilenebilir kaynak kullanımını artırma hedefi kapsamında, hidroelektrik, rüzgâr, jeotermal, biyokütle ve güneş enerjisi santrallerine yönelik yatırımlar artıyor.

AA muhabirinin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı verilerinden yaptığı derlemeye göre, haziran sonu itibarıyla Türkiye'nin elektrikte toplam kurulu gücü 86 bin megavatı aştı.

Yılın ilk yarısında 926 megavat kapasiteli 58 elektrik üretim santrali faaliyete girdi. Bu santrallerden 44'ü yerli enerji kaynaklarından oluştu. Böylece ocak-haziran döneminde 756 megavat kapasiteye sahip yerli enerji santrali devreye alındı.

Bu dönemde 510,6 megavat kapasiteli 14 hidroelektrik santrali devreye alındı, 138,4 megavat kapasiteye sahip 16 rüzgâr enerjisi santrali ve 80,5 megavat kapasiteli 2 jeotermal enerji santrali işletmeye girdi. Bu kaynakların yanı sıra biyokütle, çöp gazı ve güneş enerjisi santrallerinin oluşturduğu 26,5 megavatlık 12 santralde daha elektrik üretimine başlandı."

3 <https://www.bandirma.com.tr/chpli-akin-cok-fazla-termik-santral-kurdular/>, Erişim tarihi: 16.07.2018

4 <https://www.sabah.com.tr/ekonomi/2018/07/30/enerji-yatirimlarina-yerli-kaynak-damgasi>, Erişim tarihi: 30.07.2018

TERMİK SANTRAL KARŞITI MÜCADELELER

Eskişehir’de Termik Santral İhale Sürecinin İptali İstendi⁵

“Temiz Hava Hakkı Platformu (THH) ile Eskişehir-Bilecik Tabip Odası tarafından düzenlenen toplantıda, Eskişehir’in Alpu ilçesi yakınlarına kurulması planlanan kömürlü termik santralin ihale sürecinin iptali istendi.

Eskişehir-Bilecik Tabip Odası’nda düzenlenen toplantıya Tabip Odası Başkanı Akif Aladağ, Halk Sağlığı Uzmanları Derneği (HASUDER) Temsilcisi Doç. Dr. Çiğdem Çağlayan, HEAL-Sağlık ve Çevre Birliği Türkiye Koordinatörü Funda Gacal ile TEMA Vakfı Odunpazarı İlçe Sorumlusu Melih Karasözen katıldı. CHP Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü ile Türkiye Kent Konseyleri Birliği Başkanı Nuray Akçasoy’un da izlediği toplantıda, Eskişehir’e yapılması planlanan ve her yıl 7,8 milyon ton linyit kömürü yakacak termik santralin ÇED (Çevresel Etki Değerlendirme) raporuna Eskişehir İl Sağlık Müdürlüğü tarafından halk sağlığı ve hava kirliliği açısından değerlendirme yapılmadan olumlu görüş verildiği vurgulanarak, 15 Ağustos 2018’de planlanan ihaleden acilen vazgeçilmesi çağrısında bulunuldu.”

Katliama Dönüşecek Termik Santrale Karşıyız⁶

“Kırklareli’nde yapılması gündemde olan termik santral ile ilgili yazılı açıklama yapan Kırklareli Belediye Başkanı Mehmet Siyam Kesimoğlu ‘Kırklareli Merkez İlçeye 19,5 km, İnce-Ulukonak Mahallesi’ne 700 metre, Dokuzhöyük köyüne 1,8 km, Karahalil köyüne 3 km, Bostanlı köyüne 5,3 km mesafedeki alana kömürlü termik santral kurulması gündemde’ dedi.

31.03.2018 tarih ve 30377 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren ‘Bazı Ovaların Büyük Ova Koruma Alanı Olarak Belirlenmesi Hakkında Karar’ kapsamında yer alan Kırklareli Ovası kararının, projede dikkate alınmadığını dile getiren Kesimoğlu, ‘Proje sahası ve maden sahalarında; İnce Deresi, Aşıklarolu Deresi, Büvit Deresi, Akkadın Deresi, Kurt Deresi ve Büyük Dere bulunmaktadır. Söz konusu alan Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Çevre Düzeni Planı’nda <<tarım arazisi>> ve <<orman alanı>> olarak yer almaktadır. Proje sahasınının 417.021 m²’lik kısmı tarım arazilerinden (yüzde 84), 83.020 m²’lik kısmı ise orman alanlarından (yüzde 16) oluşmaktadır. Tarım alanlarının yok edilerek, termik santral kurulmasında kamu yararı yoktur. Tarım alanlarının yok edilmesi, tarıma dayalı ithalatın artması demektir’ dedi.”

Trakya’yı Zehirlemeyin⁷

“Doğal Yaşamı Koruma Vakfı (DAYKO) Edirne Temsilcisi Olcay Ayluayan da ‘Enerji üretmek için illa termik santrale ihtiyacımız yok’ dedi ve şunları söyledi: ‘Firmanın kendi bilgilerine göre termik santralin bacasından saatte 61 ton kül çıkacak. Saatte 72 ton depolanabilir kül çıkacak ve saat 120 ton yeraltı suyu kullanacaklar. Trakya’da zaten yeraltı sularında sıkıntı var ve koruma altına alınmış. Bugün DSİ’ye gittiğinizde yer altı suları için 10 metrenin atına sayaç koyuyorlar. Su fakiri bir ülkeyiz. Toprağın altındaki suyun da çok büyük önemi var. Yapılmak istenen bölgede Trakya’nın tam orta yeri. Oradan çıkacak olan küller rüzgarlarla beraber tüm Trakya’ya yayılacak. Bölgede tarım ve hayvancılık bitme noktasına gelecek. Bugün biz dönümünden 500 kilogram verim alıyorsak verim düşecek ve dönümünden 100 kilogram buğday alınacak. İnsanlar bu havayı soluduğu için kanser olacak. Biyogaz tesisi ile de enerji üretilebilir. O zaman Trakya’da hayvancılık ve çiftçiliğin yoğun olarak yapıldığı bölge olarak biyogazdan elektrik üretilsin ve böyle yatırımlar yapılsın. Hayvanların organik atıkları, çeltik ve buğday sapları öğütülerek bunlardan çıkan gazla enerji üretiliyor. Çok alternatif yöntemler var. Enerji üretmek için illa termik santrale ihtiyacımız yok.

5 <http://www.hurriyet.com.tr/eskisehirde-termik-santral-ihale-surecinin-ipt-40893938>, Erişim tarihi: 11.07.2018

6 <https://www.corluhaber.com.tr/katliama-donusecek-termik-santrale-karsiyiz/4854/>, Erişim tarihi: 20.07.2018

7 <http://www.hudutgazetesi.com/haber/49160/trakyayi-zehirlemeyin.html>, Erişim tarihi: 28.07.2018

Artık dünya termik santralleri terk etti. Almanya termikleri 2019'da kapatıyor. Avrupa termiklerle beraber nükleerleri kapatıyor. Bunda ısrar etmenin anlamı yok.”

KAZALAR, KİRLİLİK VE ETKİLER

Soluduğumuz Havanın Kalitesi Artık Cepte⁸

“Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, vatandaşın yaşadıkları bölgenin hava kalitesi değerlerine anlık ulaşmasını sağlamak için harekete geçti.

Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı'nda yer alan 300 adet hava kalitesi ölçüm istasyonundan elde edilen ölçüm sonuçlarını www.havaizleme.gov.tr web adresinden kamuoyu bilgisine sunan bakanlık, vatandaşların havanın kalitesine daha kolay erişebilmesi amacıyla mobil uygulama geliştirdi.

Buna göre vatandaşlar, artık yaşadıkları bölgenin ve soludukları havanın kalite değerlerini akıllı telefonlarına indirecekleri uygulama ile anında görebilecek.”

Alpu'nun Yaratacağı Hava Kirliliği Neden Değerlendirilmedi?⁹

“Evsel ısınma ve enerji üretimi için kömür yakılması ve ulaşım sektörü sebebiyle ortaya çıkan ve gözle görülemeyecek kadar küçük parçacık maddeler (PM10 ve PM2,5) akciğer sağlığını tehdit ediyor. Bu madde miktarlarındaki düşüş mevcut solunum sistemi hastalıklarının kötüleşmesini önüyor ve yaşam beklentisini artırıyor. PM2,5 düzeyindeki her 10µg/m³ düşüş ortalama yaşam beklentisini 0.61±0.20 yıl uzatıyor. [1] THH Platformu üyesi kurumlardan olan Greenpeace Akdeniz'in hazırladığı 'Eskişehir'de Kömürlü Termik Santral Tehlikesi' isimli raporda yapılan modellemeden elde olunan verilere göre söz konusu santralin çalışması sonucunda, PM2.5 ve NO2 maruziyeti nedeniyle santralin ömrü olan 35 yıl boyunca santralin toplam 3 bin 200 kişinin erken ölümüne yol açacağı hesaplanmıştır.

Eskişehir İli Temiz Hava Planı 2011-2014 eylem planında 1994 yılı öncesinde sadece evsel ısınmada kullanılan linyit kömürü nedeniyle Eskişehir'de hava kirliliğinin artmış olduğundan sıklıkla bahsedilmektedir. Tüm bu verilere karşın 7,8 milyon ton linyit kömürü yakacak ve kanserojen etkisi DSÖ (Dünya Sağlık Örgütü) tarafından kabul edilmiş olan PM2,5 emisyonuna neden olacak santral projesinin sağlık etkisine dair bir değerlendirme yapılmamıştır. Kaç kişinin erken ölümüne neden olacağı veya olası iş günü kayıplarının hesaplamadığı, bu olumsuzluklara engel olmak için alınacak önlemlerin belirlenmediği görülmektedir.”

Ceylan “Çırpılar Termik Santrali İlçe Tarımını Öldürecek”¹⁰

“Bu kararla sadece tarımsal üretimin değil Kazdağları'nın doğal yapısı ve turizminin de büyük zarar göreceğini söyleyen Özgür Ceylan; 'Anayasa Mahkemesi, Adalet Bakanı'na süper yetkiler veren maddeleri iptal edince, 'Zamanlama manidar!' demişlerdi. 17 Aralık'ta rüşvet ve yolsuzluk operasyonu patlayınca da aynı tepkiyi verdiler: 'Zamanlama manidar!'. Çırpılar Termik Santrali yaklaşık 60 bin dönüm tarım arazisine su temin eden 6 sulama göletinin ortasına kondurulan ve ilçe tarımını öldürecek bir projedir. ÇED olumlu kararı sonrası hayata geçeceği anlaşılan bu santral soğutma suyunu bu göletlerden karşılayacaktır. Enteresant olan ise bu göletler doğal göletler değildir. Bu göletler kamu olanakları ile DSİ tarafından yapılan göletlerdir. DSİ geçmişte bu göletleri bölgede sulu tarımı desteklemek için inşa etmiştir. Bir yandan tarımı destekleme projeleri yapacaksınız öte yandan da Termik projelerine onay vererek bölgede kaliteli tarım

8 <https://www.aa.com.tr/tr/bilim-teknoloji/soludugumuz-havanin-kalitesi-artik-cepte-/1198486>, Erişim tarihi: 09.07.2018

9 <https://www.haberler.com/alpu-nun-yaratacagi-hava-kirliligi-neden-11038229-haberi/>, Erişim tarihi: 11.07.2018

10 <http://www.canakkaleolay.com/Ceylan-quot-Cirpilar-Termik-Santrali-Ilc-43745>, Erişim tarihi: 13.07.2018

olanaklarını imha edeceksiniz, bu anlaşılabilir bir yaklaşım olarak kıymetlendirilemez. Bu kararla sadece tarımsal üretim süreçleri değil Kazdağları'nın doğal yapısı ve turizmi de büyük zarar görecektir. Proje alanının, Gönen ve Bandırma'ya içme ve kullanma suyu temin eden Gönen Barajının uzun mesafe koruma alanı içerisinde kalması da gözden kaçırılmaması gereken bir diğer nokta olduğu halde, bakanlıktan ÇED olumlu kararının seçimden hemen 5 gün sonra çıkmış olmasının "Zamanlaması Manidar!" değil midir? 24 Haziran öncesi oy kaygısı ile bekletilen kararın beş gün sonra açıklanmış olması kayda değerdir" dedi."

Günde 300 Kamyonun Geçtiği Sakin Şehir: Trakya'yı Tamamen Gözden Çıkarmışlar¹¹

"Apar, bölgeyi koruyan, geçmişte Trakya Üniversitesi tarafından hazırlanan plana değiniyor. O plandaki, "Trakya'ya ağır sanayi ve termik santraller kurulamaz" maddesini hatırlatıyor: 'Bu çevre düzeni planlarında revizeye gidilmek istendi. Trakya Üniversitesi planı yapmaya yeniden talip oldu. Ancak onlar, daha fazla para ödeyerek İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin Metropolitan şirketine devrettiler plan yapma yetkisini. Sonrasında 'termik santrallerin bölgeye zararı yoktur, yapılabilir' ifadesi planların içerisine girdi. Bu da kırılma etkisi yarattı."

Cıvatanın Ardından İşçi: Soma Kolin Termik Santrali İnşaatında Bine Yakın Çinli Çalıştırılıyor¹²

"Kolin Grubu'na bağlı Hidro-Gen AŞ. Efor Endüstriyel adlı taşeron şirketle yaptığı anlaşmayı geçen nisan'da feshetmiş, taşerondaki 2 bin çalışan işsiz kalmıştı. Yaklaşık 10 gün önce termik santral inşaatına Çin'den işçi getirilmeye başlandığı ve sayılarının bine ulaştığı öğrenildi. Maliyeti asgari ücretin altında olduğu savlanan Çinli işçilerin, diğer çalışanlar üzerinde baskı unsuru olarak kullanıldığı savlandı.

Cumhuriyet'ten Yusuf Özkan'ın haberine göre aylardır 'Sizi de kapının önüne koyarım' tehdidiyle karşı karşıya olduklarını belirten bir işçi, 'Saat 10.00'daki çay saatini bile kaldırdılar. <<Çay içeni, telefonuyla oynayanı görürsek kapının önüne koyarız>> diyorlar. Aylardır tehditle gidiyoruz' yorumunu yaptı. Adının açıklanmasını istemeyen aynı işçi, çalışan 4 bin 200 kişinin bininin Çinlilerin oluşturduğunu da belirterek, '10 gün öncesinden gelmeye başladılar. Eski çalışanların yanına 3'e 4'e dağıttılar. Zaten inşaatın cıvata gibi tüm ekipmanları Çin'den geliyordu, şimdi de işçileri oradan gelmeye başladı. Bazen kendimi Çin'de zannediyorum' diye konuştu. Bu durumun işyerinde huzursuzluk yarattığını da vurgulayarak, 'Geçen gün giriş kapısı önünde toplanarak eylem yapma kararı aldık. Ancak işveren geri adım atacağını söyledi. Eylemimizi şimdilik erteledik' dedi."

Yatağan Uyarısı Acilen Kamulaştırın¹³

"Santral eski: Yatağan 36 yıllık bir termik santral. Santralin özelleştirilmesinin ardından ilk kaza meydana geldi. Aslında facia denilebilecek bir olay. Facia olması için illa 25- 30 kişinin m ölmesi gerekiyor? Göçü-gün meydana geldiği bandın içinde 25 işçi çalışıyor. Çay saat nedeniyle yarısı aşağıya iniyor. Diğer yarısı oradayken göçük oluyor.

Malzeme yorgunluğu: Çökmenin neden yüzde 70 malzeme yorgunluğu. Mekanik aksamda yılların birikim ile muhtemelen çatlaklar oluşmuştur. Asit yağmur nedeniyle oksidasyon meydana gelmiştir. Risk analiz yapıldı mı? Sürekli risk analiz yapılması lazım. Ancak risk analiz yapıp yapılmadığını bilmiyoruz, yapıldıysa km yaptı, bu alanda uzman mı? 4 nokta var:

- 1- Malzemenin yorgunluğu.
- 2- Dış etkenlerden dolayı oluşan çatlaklar ve oksidasyonun artması.
- 3-Kontrol yapıldı mı?

11 <https://www.birgun.net/haber-detay/gunde-300-kamyonun-gectigi-sakin-sehir-trakya-yi-tamamen-gozden-cikarmislar-223054.html>, Erişim tarihi: 13.07.2018

12 <http://t24.com.tr/haber/civatanin-ardindan-isci-soma-kolin-termik-santrali-insaatinda-bine-yakin-cinli-calistiriliyor,671412>, Erişim tarihi: 21.07.2018

13 http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/ekonomi/1033548/_Yatagan_uyarisi_Acilen_kamulastirin.html, Erişim tarihi: 21.07.2018

4- Güçlendirme yapıldı mı?

Acilen kamulaştırma: Yaşamak için çalışıyor ama çalışırken ölüyoruz. Özelleştirmeden sonra ilk büyük kaza bu. Yatağan termik santral başta olmak üzere özelleştirilen ne kadar santral ve maden sahası varsa acilen kamulaştırılmalıdır. Özelleştirme bu ülkenin ekonomisine saplanan hançerdir.

Kamusal denetim yok: Yatağan'da bakkal, esnaf, santralin yakınında oturan yurttaş kamu denetim adına bir şey gördüğünde şikayette bulunuyordu. Özelleştirme le birlikte kamu denetim de ortadan kalkıyor. Eskiden yurttaş da bu yolla denetleyebiliyordu. Şimdi ise ayda, yılda bir müfettiş gelecek de denetim yapacak.”

Edremit Körfezi Nasıl Yok Ediliyor? Kazdağları'nın İmdat Çığılı¹⁴

Kazdağları için planlanan HES'lerin madenciler için yapıldığını düşündüğünü ifade ediyor Öztürk. 'Bölgede sinsi bir hazırlık var' diye ekliyor sözlerine: 'Kazdağları'nda madenciler için HES projeleri yapıyorlar. Milli Park'ın daraltılması projesi de var. Yani burada sinsi bir ön hazırlık var. Burası maden şehri haline geldi. Çanakkale deyince termik santral Balıkesir deyince akla maden geliyor artık.”

İşçilerin Canı Önemseniyor¹⁵

“TMMOB'ye bağlı Elektrik, Kimya, Maden ve Makina Mühendisleri Odaları tarafından yapılan ortak açıklamada, Yatağan Termik Santrali'ndeki kazanın, alınması gereken önlemlere ve yapılması gereken çalışmalara bir kez daha işaret ettiği vurgulanarak şu noktalara dikkat çekildi:

- Yapılan bilirkişilik incelemeleri ile kazanın nedeni netleşecektir. Ancak iş kazalarının/cinayetlerinin ortak nedeni, sermaye ve devletin işçilerin canını önemsememesidir. İşçi sağlığı ve güvenliği ile biraz ilgisi olan herkes bilir ki bütün kazalar öngörülebilir. Kaza meydana gelmesi olasılığı da göz önünde bulundurulur zarar azaltıcı önlemler alınır. Olumsuz durumlara yönelik acil durum planlaması yapılır, kriz yönetimi sistemi kurulur.
- Özelleştirme, taşeronlaşma, rodövans (kiralama) gibi yanlış uygulamalarla kamu kurum ve kuruluşlarında uzun yıllar sonucu elde edilmiş olan bilgi ve deneyim birikimi kaybedilmekte ve adeta bu tür iş kazalarına çağrı yapılmaktadır.
- Yatağan Termik Santrali'nde kömür taşıyıcı sistemde ve taşıma kolonlarında gerekli onarım ve yenilemenin yapılmamış olması, yalnızca bilgi yetersizliği ve tecrübesizlik olarak değerlendirilmemelidir. Teknik bilgiye dayalı bakım ve denetim mekanizmalarının olmadığı bir sistemde bu kazalar artarak devam edecektir.
- İş kazaları sonucu toplu ölümlerin artması nedeniyle 2012 yılında çıkarılan 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası ile iş güvenliği uzmanlığı, hekimliği ve diğer sağlık personeline ilişkin yönetmeliklerin defalarca değiştirilmesine rağmen kazalar ve iş cinayetleri artarak devam etmektedir. İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası, İşçi Sağlığı ve Güvenliği (İSG) konusunu işverenden çok uzmanlara ve hekimlere yüklemiştir. Ayrıca yasa yayımlandığından bu yana iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personelinin işyerlerine verecekleri hizmet süresi sürekli olarak azaltılmıştır. Zira amaç, uzman, hekim ve diğer sağlık personelinin işyerlerine maliyetini azaltmaktır. Bu personelin ayda 8 dakika, 12 dakika, 16 dakika gibi çok kısa sürelerle görev yaptığı işyerlerinde iş kazaları ve meslek hastalıklarının azalmasını beklemek mümkün değildir.”

14 <https://www.birgun.net/haber-detay/dosya-edremit-korfezi-nasil-yok-ediliyor-kazdaglari-nin-imdat-cigli-224233.html>, Erişim tarihi: 22.07.2018

15 <https://www.birgun.net/haber-detay/iscilerin-cani-onemsenmiyor-225306.html>, Erişim tarihi: 31.07.2018

Yatağan'daki İş Cinayetinin Ardından Gözaltına Alınan 5 Kişi Serbest Bırakıldı¹⁶

“Muğla'nın Yatağan ilçesinde 2 işçinin yaşamını yitirdiği, 11 işçinin yaralandığı termik santraldeki çökmeyle ilgili adliyeye sevk edilen, santral direktörünün de aralarında bulunduğu 5 kişi adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı. Yazılı açıklama yapan Muğla Cumhuriyet Başsavcısı İlyas Yavuz, serbest bırakılma kararına itiraz ettiklerini belirtti.”

Çırpılar Termik Santrali Tepki Çekiyor¹⁷

“Yapımı Yenice'nin Çırpılar Köyünde planlanan termik santral, tepki toplamaya devam ediyor. Gazetemiz Çanakkale OLAY'a açıklamalarda bulunan Ziraat Mühendisleri Odası Şube Başkanı ve Çanakkale Çevre Platformu Dönem Sözcüsü Prof. Dr. Türker Savaş ile İl Genel Meclisi'nin CHP'li üyesi Hicri Nalbant, 29 Haziran'da ÇED olumlu raporu alan santrale tepki gösterdiler. Birçok tarım ürününün zarar göreceği santralin doğa, hayvan ve insan için de ciddi hasarlara yol açacağını söylediler. Çevreciler, bu durumun hukuki mercilere taşınacağını da belirttiler. Türker Savaş, ÇOMÜ bilim insanlarının araştırmalarını örnek göstererek; ‘ÇOMÜ bilim insanlarının ortaya koyduğu kirlilikle ilgili bir çalışma var. Kaz Dağlarının içerisinde kömürlü termik santralin etkilerinin ne olacağını biliyoruz» dedi. İl Genel Meclisi'nin CHP'li üyesi Hicri Nalbant ise; «Santralin kurulduğu yer, bin 800 dönümlük İl Özel İdarenin sulama tesisinin bulunduğu yer. Yani sulama tesisinin üzerine santral kurmak, aymazlıktır' dedi.”

16 <http://haber.sol.org.tr/emek-sermaye/yatagandaki-cinayetinin-ardindan-gozaltina-alinan-bes-kisi-serbest-243685>,

Erişim tarihi: 24.07.2018

17 <http://www.canakkaleolay.com/Cirpilar-Termik-Santrali-tepki-cekiyor--43760>, Erişim tarihi: 16.07.2018

İZİN SÜREÇLERİ VE DAVALAR

Kırklareli'ne 500 MW'lık Eren-1 Termik Santrali Kurulacak¹⁸

“Deba Madencilik, Kırklareli’nde yaklaşık 350 milyon dolar yatırımlar 500 MW kapasiteli kömür yakıtlı Eren-1 Entegre Termik Santrali kurmayı planlıyor.

Deba Madencilik Ticaret ve Sanayi A.Ş. tarafından yılda 3.500 GWh elektrik enerjisi üretilmesi amacıyla Kırklareli İli Merkez İlçesi sınırlarında 2x(245 MWe/250 MWm/585 MWt) kurulu gücünde “Eren-1 Entegre Termik Santrali”nin kurulması planlanıyor.

350 milyon dolar bedelle kurulacak olan santral 2 üniteli olacak şekilde dizayn edilecek. Her bir ünitenin kurulu gücü 245 MWe olup, yılda toplam 3.500 GWh (brüt) elektrik enerji üretilecek.

Dolaşımli akışkan yatak teknolojisine göre yılda 7.000 saat (300 gün) çalışacak olan santralde, her bir ünite 179 ton/saat olmak üzere toplam 358 ton/saat (2.506.000 ton/yıl) kömür (linyit) yakılacak. Kömür, yatırımcının bölgedeki ruhsatlı kömür ocaklarından temin edilecek.”

Hattat Enerji Amasra'da Kömür Hazırlama Tesisleri Kuracak¹⁹

“Hattat Enerji, Bartın’ın Amasra ilçesinde çıkarılan taş kömürünün yıkanması ve zenginleştirme işlemine tabii tutulması amacıyla iki Kömür Hazırlama Tesisi kuracak.

Hattat Enerji ve Maden Ticaret A.Ş. tarafından Bartın İli, Amasra İlçesi, Gömü Köyü Mevkii’nde iki sahada çıkarılan tüvenan taşkömürünün yıkama ve zenginleştirme işlemine tabi tutulacağı Kömür Hazırlama Tesisleri kurulacak. Proje kapsamında Kömür Hazırlama Tesisinden çıkacak ürünlerin depolanacağı Lavu- arlanmış Kömür Stok Sahaları ve lavuar tesisi proses atıklarının depolanacağı Atık Depolama Tesisleri de yer alıyor.”

Silopi Termik Santrali Hammadde Kapasitesini Artıracak²⁰

“Silopi Termik Santrali’nde artan hammadde ihtiyacını karşılamak için asfaltit ocağı ve kireçtaşı ocağının kapasitesi artırılacak, yeni dekupaj (pasa) döküm alanları eklenecek, kırma-eleme tesislerinin kapasitele- rinin artırılıp tesis alanları genişletilecek, tesis alanlarının içerisinde stok alanları eklenecek ve yeni bir bant hattı yapılacaktır.

Şırnak İli, Silopi İlçesi, Aksu Köyü mevkiinde, Ciner Grubu şirketlerinden Silopi Elektrik Üretim A.Ş. tarafından Silopi Termik Santrali Maden Sahaları Kapasite Artışı Projesi’nin gerçekleştirilmesi planlanıyor.

Termik santrallerin kömür tüketimi Mayıs’ta yüzde 3.08 arttı

Termik santrallerin kömür tüketimi Mayıs’ta yüzde 3.08 artışla 7 milyon 294 bin tona yükseldi. Nisan’da

¹⁸ <https://enerjigunlugu.net/icerik/28008/kirklareline-500-mwlik-eren1-termik-santrali-kurulacak.html>, Erişim tarihi: 10.07.2018

¹⁹ <https://enerjigunlugu.net/icerik/28022/hattat-enerji-amasrada-komur-hazirlama-tesisleri-kuracak.html>, Erişim tarihi: 11.07.2018

²⁰ <https://enerjigunlugu.net/icerik/28038/silopi-termik-santrali-hammadde-kapasitesini-artiracak.html>, Erişim tarihi: 13.07.2018

termik santrallerin kömür tüketimi 7 milyon 27 bin düzeyinde gerçekleşmişti.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun Mayıs katı yakıt verilerine göre;

En fazla üretim ve teslimat linyitte gerçekleşti

Katı yakıtların Mayıs ayı toplam satılabilir üretim miktarlarına bakıldığında;

- taşkömürünün 111 bin 377 ton,
- linyitin 6 milyon 491 bin 580 ton ve
- taşkömürü kokunun 375 bin 453 ton,

teslimat miktarlarına bakıldığında ise;

- taşkömürünün 2 milyon 687 bin 330 ton,
- linyitin 6 milyon 624 bin 789 ton ve
- taşkömürü kokunun 460 bin 805 ton olarak gerçekleştiği görüldü.

Üretimin teslimatları karşılama oranı en düşük taşkömüründe gerçekleşti.

Üretilen katı yakıtların teslimatları karşılama oranı yüzde 4.1 ile en düşük taşkömüründe gerçekleşti. Bu oran taşkömürü kokunda yüzde 81.5 iken linyitte yüzde 98 olarak hesaplandı.”

Dinar Kömür Santrali Fizibilite İhalesi Ötelendi²¹

“Dinar Termik Santrali ön fizibilite raporu hazırlanması ihalesi bir hafta ötelendi.

Elektrik Üretim AŞ (EÜAŞ) Genel Müdürlüğü, Afyonkarahisar'a bağlı Dinar Kömür Havzası içinde yer alacak termik santral için ön fizibilite raporu hazırlanmasına ilişkin ihale şartnamesinde değişikliğe gitti.

Şartnamede isteklilerin deneyimlerini ve deneyim belgelerinin niteliklerini düzenleyen 7.1.1, 7.3.1 ve 7.4 maddeleri ile fikri ve sınai haklar konusunu düzenleyen 11. Madde'de değişiklik yapıldı.

Yatağan'ın Altı da Üstü de Maden Olacak²²

“Yatağan Termik Santrali'nda kullanılan kömürlerin çıkarıldığı açık ocak kömür madenleri yüzünden zeytinliklerin söküldüğü, maden ve santral emisyonları sebebiyle akciğer hastalıklarının arttığı, su kaynaklarının azaldığı köylerin ortasına, yeraltı kömür işletmesi kurulması için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan onay çıktı.

Türkiye'nin hâlihazırda çalışan en eski kömüre dayalı termik santrallerinden Yatağan Termik Santrali'nin 2014'te özelleştirilmesiyle birlikte, santralin etrafındaki köylerde yaşayanlar için yeni bir dönem başladı. Termik santralla birlikte özelleştirilip Bereket Enerji'ye geçen açık ocak kömür madeninin ilerleyişi hızlandı. Daha şimdiden Yatağan Termik Santrali'nin yaklaşık 9 kilometre kuzeyindeki Turgut köyünün zeytinliklerine kadar ulaşan açık ocak kömür madeni, işletme ruhsatındaki tüm alanları kullanırsa 21 köy tahliye edilme riskiyle karşı karşıya kalabilir.”

300 MW'lık santrale 660 MW'lık “ilave” ünite!²³

“Yaşanabilir Zonguldak Platformu Sözcüsü Ahmet Öztürk, ÇATES'in ilave adıyla kurmaya çalıştığı yeni termik santrale karşı çıktı. Öztürk, “Türkiye'nin Haziran 2018 itibarıyla 87.138,7 MW kurulu gücü var. Tüketimse anlık puanatta en yüksek 47.860 MW düzeyinde. Ortalamadaysa 40 binlerde seyrediyor. Özet olarak çok büyük bir atıl kapasite var. Bu kapasiteyi daha verimli kullanma yerine doğayı amansız şekilde

21 <https://enerjigunlugu.net/icerik/28051/dinar-komur-santrali-fizibilite-ihalesi-otelendi-.html>, Erişim tarihi: 14.07.2018

22 <http://www.diken.com.tr/yataganda-acik-komur-ocagindan-kacmaya-calisan-koylere-yeralti-komur-isletmesi/>, Erişim tarihi: 18.07.2018

23 300 MW'lık santrale 660 MW'lık “ilave” ünite!, Ereğli Bülteni, 28.07.2018

tahrip etme pahasına yeni santraller kurmak akılla izaha muhtaçtır. Herkesi bu akıldışılığı durdurmaya davet ediyorum. Milyonlarca ton kömür yakacak tesisler kurmak yalnızca kente, ülkeye değil, insanlığa ihanettir' dedi."

Buyurun Cenaze Namazına²⁴

"Çatalağzı Termik Santrali'nin satın alan Bereket Holding'e bağlı ELSAN şirketi 2015 yılında, 660 MW'lık ek ünite için Bakanlığa müracaat etti. ÇED Halkın Katılımı Toplantısı Çatalağzı-Muslu halkının yoğun protestoları nedeniyle yapılamayan santral projesi, ÇED raporundaki eksiklikler sebebiyle Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca durduruldu. Uzun süredir belirsizliğini koruyan proje adeta hortladı ve yeni bir aşamaya getirildi. Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün internet sayfasında yayımlanan ilanda, İnceleme ve Değerlendirme Kurulu Toplantısı'nın 9 Ağustos'ta, Ankara'da, yapılacağı açıklandı. İlanda ÇED Raporu'nun son haline de yer verildi.

İLAVE 2 MİLYON TON KÖMÜR NEREDEN BULUNACAK

ÇED Raporuna göre santral, 3 milyar 510 milyon liraya mal olacak. Yüzde 80 yerli, yüzde 20 ithal kömüre göre planlanan santral saatte 239, yılda ise 2 milyon ton kömür yakacak. Isıl gücü 1.775 MWt olan santralin yıllık ortalama üretimi 5.280.000.000 kWh olacak. Eski bir teknoloji olan pulverize yakma sistemine göre planlanan santralin baca gazı arıtma ünitesinde 10,2 ton/saat kireçtaşı kullanılacak. ÇED Raporu'na göre, santral, kalorifik değeri 5900-6400 kcal/kg olan kömür kullanacak. ELSAN'ın yerli kömür kullanan mevcut santralinin bir ünitesini, çoğu zaman, kömür bulamadığı gerekçesiyle kapatmak zorunda kaldığı göz önüne alındığında bu miktardaki kömürü bulması neredeyse imkânsız olarak görünüyor."

Kazdağı'nda Planlanan Termik Santralin ÇED Kararı Mahkemeye Taşındı²⁵

"Çanakkale'ye bağlı Yenice ilçesinin Çırpılar ve Kovancı Köyleri yakınlarında yapılması planlanan, yılda 3,52 milyon kömür tüketeceği öngörülen ve 140 adet futbol sahası büyüklüğünde bir alanı külle kaplayacak 200 MW kurulu güce sahip santralin iptali için Türkiye çapında sivil toplum kuruluşları ve vatandaşlar bir araya geldi. 29 Haziran'da yayınlanan ÇED olumlu kararının iptali için TEMA Vakfı, Kazdağı Doğal ve Kültürel Varlıkları Koruma Derneği ve Ziraat Mühendisleri Odası dava açtı."

Tarım Alanlarına Danıştay'dan Destek²⁶

"TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası, maddenin iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle Danıştay'da dava açtı. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, davada yaptığı savunmada, yaptığı değişikliğin gerekçesini 'önemli kamu yatırımlarının önünü açmak' diye açıkladı. Fakat Danıştay aynı fikirde değildi. Başta Alpu olmak üzere tarım alanlarına iyi haber 10. Daire'den geldi. Hem de çok önemli bir gerekçeyle geldi. Danıştay 10. Dairesi, yapılan bu değişikliğin, 'hukuki belirlilik' ve 'hukuki güvenlik' ilkeleriyle bağdaşmadığına hükmederek, yürütmenin durdurulmasına karar verdi. Kararı verirken de gerekçeye hem anayasanın toprak mülkiyeti ile ilgili maddesini hem de Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun amaçlarını uzun uzun irdeledi.

Karardan: 'Nispeten daha az tarım toprağının amacı dışında kullanılmasına sebebiyet verecek daha basit kararlarda toplantı ve karar yeter sayılarında nitelikli çoğunluk aranmakta iken daha geniş alanların tarım dışına çıkarılmasını gerektiren bir kısım yatırımlar yönünden adi çoğunluğun yeterli bulunmasının, kendi içerisinde çelişkili olduğu açık olmakla birlikte, enerji ve ulaşım yatırımlarının kamusal niteliği dikkate alındığında 'kamuya ait' ve ayrıca 'zorunluluk halinde' ifadeleriyle belirsiz bir durum oluşturulması ve toplantı yeter sayısının 6 üyeye ve enerji ve ulaşım yatırımları yönünden ise karar yeter sayısının beşte üç çoğunluktan niteliksiz çoğunluğa düşürülmesi, Kanunun, tarım dışı kullanımda kamu yararı olsa dahi toprak bütünlüğünü ve verimliliğini korumaya yönelik amacına ve açık şekilde 13. maddesine aykırı bulunmaktadır."

24 <http://www.halkinsesi.com.tr/zonguldak/buyurun-cenaze-namazina-h42218.html>, Erişim tarihi: 29.07.2018

25 <https://www.birgun.net/haber-detay/kazdagi-nda-planlanan-termik-santralin-ced-karari-mahkemeye-tasindi-225250.html>, Erişim tarihi: 30.07.2018

26 http://www.cumhuriyet.com.tr/koseyazisi/1041544/Tarim_alanlarina_Danistay_dan_destek.html, Erişim tarihi: 31.07.2018

ODAŞ Elektrik Çan-2 Termik Santral' in Devreye Alıyor²⁷

“ODAŞ Elektrik Üretim Sanayi Ticaret AŞ, Çan–2 Yerli Kömür Termik Santrali'n devreye alınması için başvuru yaptı. 340 MWm/330 MWe Kurulu güce sahip olan Çan–2 Yerli Kömür Termik Santrali'nin devreye alma çalışmaları tamamlandı ve ODAŞ AŞ, 26 Temmuz 2018 günü kabul işlemlerine yönelik olarak Bakanlığa resmi başvuruda bulundu. Çan–2 Yerli Kömür Termik Santrali'nin kısa süre içinde ticari olarak elektrik satışına başlaması bekleniyor.”

Sit Alanı Olan Ovaya Termik Santral İzni²⁸

“Trakya'nın verimli tarım topraklarında artarda verilen kömürlü termik santraller tarımsal üretimi ve su kaynaklarını tehdit ediyor. 31 Mart 2018'de Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Bakanlar Kurulu kararıyla tarımsal sit ilan edilerek koruma altına alınan ovalardan biri olan Kırklareli Ovası'nın tam ortasında kömürlü termik santral kurulmak isteniyor.

3 Ağustos tarihinde yöre halkını bilgilendirmek amacıyla ÇED toplantısı düzenleneceği açıklanan projeye ilgili bir açıklama yapan Ziraat Mühendisleri Odası (ZMO) İstanbul Şube Başkanı Ahmet Atalık, ‘Santralin kurulacağı alandaki vertisol topraklarda, çiftçinin deyimiyile kara kepir topraklarda yetiştirilen buğdayın verimi Anadolu'dan 4 kat fazla. Ova 'da tarhana yapımında kullanılan özel biber ve domatesler atadan kalma tohumlarla yetiştiriliyor. Ova meyve ve sebze cenneti. Santralde bir saatte 358 ton, bir yılda 2,5 milyon ton kömür yakılacak. Santralin ekonomik ömrü olan 35 yıllık çalışma süresince yaklaşık 88 milyon ton kömür yakılacak. 35 yıl sonunda yaklaşık 6 milyon ton kül çevreye yayılacak. İçerisindeki ağır metaller toprak ve su kaynaklarını kirletecek’ ifadelerini kullandı.”

27 <https://enerjigunlugu.net/icerik/28233/odas-elektrik-can2-termik-santralini-devreye-aliyor.html>, Erişim tarihi: 28.07.2018

28 <https://www.evrensel.net/haber/358042/sit-alani-olan-ovaya-termik-santral-izni>, Erişim tarihi: 29.07.2018

📍 Farabi Sk. No:24/16, Çankaya/Ankara 📞 +90 (312) 425 7764
✉ iletisim@ekolojikolektifi.org 🌐 ekolojikolektifi.org 🐦 @ekolojikolektif 📘 ekoloji.kolektifi

📍 Farabi Sk. No:24/16, Çankaya/Ankara 📞 +90 (312) 425 7764
✉ iletisim@ekolojikolektifi.org 🌐 ekolojikolektifi.org 🐦 @ekolojikolektif 📘 ekoloji.kolektifi